

знань є запорукою її успішної самоосвітньої діяльності. Без внутрішньої потреби в самовдосконаленні, навіть за наявності відповідної здатності і зовнішніх умов, даний процес є неможливим.

Отже, самоосвіта – це процес пізнання, результатом трансформації якого є прийняття і усвідомлення особистістю необхідності самовдосконалення, наявності внутрішньої свободи, цілеспрямованості та надання можливості для їхньої реалізації.

З психологічної точки зору головне завдання самоосвіти полягає в самостійному розвитку і самовдосконаленні особистості для максимальної підготовки до майбутньої діяльності. Психологічний аспект самоосвіти сприяє розвитку аналітичних і творчих здібностей і навичок особистості, її мотиваційних настанов, а також отриманню нею задоволення від застосування набутих знань з метою досягнення успіхів.

Таким чином, самоосвіта тісно пов'язана зі свідомістю самовиховання й саморозвитком особистості та передбачає цілеспрямовану діяльність, орієнтовану на вдосконалення власних умінь і навичок за умов чітко сформованої мотивації досягнень і пізнавальних потреб.

Внутрішні потреби студентів у самоосвіті повинні реалізуватися через сукупність інтересів: професійно-трудоий інтерес (професійне самовдосконалення), матеріальний інтерес (підвищення нагороди за наявні знання), соціально-статусний інтерес (усвідомлення соціального визнання) і духовний інтерес (підвищення культурно-освітнього рівня). Тому під час навчального процесу викладачам необхідно прививати ці інтереси студентам і спонукати їх до самоорганізації.

Н. Г. Челядінова

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Під самостійною роботою слід розуміти форму організації і реалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, яку спрямовує і контролює викладач або сам студент у відповідності з програмою навчання та індивідуальними потребами на аудиторних заняттях або в позааудиторний час з метою оволодіння професійними знаннями, навичками й уміннями та для самовдосконалення.

За даними Міністерства освіти і науки України, велика кількість аудиторних занять – це «позбавлення можливості студента бути підготовленим до самостійності в його подальшій професійній діяльності». Положенням про організацію навчального процесу в закладах вищої освіти передбачається, що самостійна робота студентів як «основний засіб оволодіння навчальним матеріалом» має становити не менше 1/3 і не

більше 2/3 загального обсягу часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. Співвідношення між аудиторною і позааудиторною роботою змінюється на користь останньої. У навчальних планах спеціальностей все чіткіше реалізується тенденція до скорочення аудиторних годин і збільшення кількості годин, які відводяться на самостійну роботу студента (50-60 % навчального часу). У цей час студент повинен самостійно опрацьовувати конспекти лекцій, літературу до тем, що виносяться на практичні і семінарські заняття, самостійно складати конспекти з тем, які виносяться на самостійне вивчення, виконувати реферати тощо. Останнім часом форми такої роботи урізноманітнилися пошуком інформації в системі Інтернет, виконанням найпростіших завдань на комп'ютерній техніці.

Самостійна діяльність передбачає доволі високу мотивацію, особливо внутрішню, здатність самостійно виконувати різні типи завдань, що включають творчі продуктивні уміння, здійснювати самоконтроль і самооцінку. Підвищення мотивації студента є одним з головних завдань при формуванні планів і завдань для виконання самостійної роботи. Тому з метою покращення самостійної роботи студентів у закладах вищої освіти пропонується разом з забезпеченістю підручниками, посібниками, методичними вказівками для самостійної роботи впроваджувати і своєчасно поновлювати сучасні аудіо-, відео- та комп'ютерні навчальні програми, а також застосовувати системи комунікативних завдань для розвитку всіх комунікативних умінь студента. Самостійна робота студентів повинна формувати вміння усвідомлювати, визначати і формулювати свої пізнавальні та інформаційні потреби, запит інформації, навички пошуку, відбору, аналізу та систематизації, а також передачі отриманої інформації, що дозволяє створити передумови для успішної самостійної пізнавальної діяльності після завершення навчання в закладі вищої освіти, дає можливість готувати студентів до життя і діяльності в мультинаціональному, мультикультурному суспільстві.

О. І. Зоріна

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У сучасних умовах господарювання, що характеризуються мінливістю зовнішнього середовища, перед фахівцями постає потреба в забезпеченні швидкого реагування на виникаючі потреби, вміння критично ставитися до обставин і швидко знаходити альтернативи при прийнятті зважених рішень. У таких умовах формування критичного мислення у студентів, у процесі набуття ними практичних навиків під час навчання у закладах вищої освіти, є необхідною умовою забезпечення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.